

den, efterleves, og her tænker jeg særlig på forpligtelsen fra 1981 til som minimum at yde 0,15 pct. af bruttonationalindkomsten i bistand til de mindst udviklede lande.

Min regeringerne og befolkningerne i de mindst udviklede lande har også selv faktisk det endelige ansvar for at skabe befordrende politiske og økonomiske rammer for en socialt afbalanceret og miljømæssig forsvarlig udvikling. Det forhold, partnerskab med delt ansvar kunne man kalde det, er efter min opfattelse meget vigtigt at få afspejlet i det nye handlingsprogram.

Fra dansk side bestræber vi os også på at få indarbejdet en række danske mærkesager i slutdokumenterne. Vi mener, at ligestilling mellem kvinder og mænd må fremhæves ikke kun som et mål i sig selv, men også mere fundamentalt som en helt nødvendig forudsætning for at opnå en balanceret social udvikling. Vi ved jo f.eks., at kvinder stadig er de fattigste af de fattige.

Fremme af menneskerettigheder og respekten for arbejdstagerrettigheder, opbygningen af et stærkt og aktivt civilsamfund, sammenhængen mellem miljø og udvikling, herunder bæredygtig udnyttelse af naturressourcer, og så er der også betydningen af konfliktforebyggelse – det er alt sammen temaer, som efter regeringens opfattelse bør indtage helt centrale pladser i det endelige handlingsprogram.

Så vil jeg også gerne i denne sammenhæng gøre lidt mere specifikt rede for den danske regerings holdning til en række af de vigtige temaer, som indtil nu har stået centralt i de forberedende diskussioner og forhandlinger om udkast til det nye handlingsprogram for de mindst udviklede lande. Udviklingsbistand kan ikke alene bringe udviklingslandene på et sikkert spor mod bæredygtig udvikling. Øget samhandel er helt afgørende for at nå målet, og vi arbejder fra dansk side for en reel integration af udviklingslandene i verdensøkonomien gennem etablering af et internationalt handelssystem, som hviler på multilateralt vedtagne spilleregler.

Udviklingslandene bør have bedst mulig adgang til at eksportere deres varer og tjenesteydelser til de industrialiserede lande, og for de mindst udviklede landes vedkommende er det en dansk målsætning, at der fra de industrialiserede landes side gives helt fri markedsadgang. Jeg nævnte tidligere det såkaldte everything but arms-initiativ, altså alt andet end våben, som medfører fri markedsadgang til EU for alle varer fra de mindst udviklede lande, bortset fra våben og ammunition. For visse produkter med stor

betydning for de mindst udviklede lande kunne man imidlertid i EU – og desværre må man sige – ikke nå til enighed om øjeblikkelig liberalisering af markedsadgangen, og der er derfor vedtaget overgangsordninger for disse produkter.

Det er jo ikke nogen hemmelighed, at vi fra dansk side gerne havde set et meget mere ambitiøst initiativ vedtaget, men der er dog stadig tale om et meget vigtigt og helt afgørende første skridt i den rigtige retning. Men udviklingsbistand og favorable markedsvilkår hjælper ikke meget, hvis ikke også landene selv ønsker og formår at skabe nogle rammer, der virker fremmende for den interne mobilisering af økonomiske og menneskelige ressourcer.

Et vigtigt grundlag for vækst og udvikling er øget opsparing, investeringer og udvikling af et dynamisk erhvervsliv. Forudsætningen for det er etablering af et positivt erhvervsklima, hvilket bl.a. fordrer god regeringsførelse, gennemsigtighed i den finansielle sektor og at der ikke er væbnede konflikter. Det er også afgørende, at den brede befolkning får adgang til sikring af sine rettigheder og til de offentlige og private ydelser, som kan hjælpe den ud af fattigdom og forbedre dens livsbetingelser.

De mindst udviklede lande har det afgørende ansvar for at skabe et miljø, der frigør de produktive kræfter på alle niveauer. Men det internationale samfund kan selvfølgelig bistå ved etablering af et positivt erhvervsklima, og for øjeblikket arbejder vi fra dansk side på en ny handlingsplan for støtte til erhvervsudvikling i udviklingslandene, som kan bidrage yderligere til det.

For mange af de højt forgældede og mindst udviklede lande er gælden en afgørende hindring for varig udvikling. Vi vil fra dansk side fortsætte bestræbelserne på at sikre, at de fattige og højt forgældede lande kommer ud af deres gældsproblemer. Udvidelsen af det internationale initiativ for de stærkt forgældede og fattige lande, HIPC-initiativet, har skabt grundlaget for et internationalt partnerskab om fattigdomsorienteret løsning af de fattigste landes gældsproblemer, og vi vil fortsat aktivt medvirke til gennemførelsen af HIPC-initiativet og dermed også mulighederne for, som et supplement til det, at slå en streg over den sidste del af de eksportkreditlån, som udestår, når landene er blevet behandlet under HIPC.

Det er vores håb, at FN's tredje konference om de mindst udviklede lande kan medvirke til at skabe varige forbedringer for de over 600 millio-